

II. évfolyam. Pozsony, 1900. március 15. 3. szám.

JÓ PÁSZTOR

KERESZTYÉN CSALÁDI LAP.

SZERKESZTI
KOVÁCS SÁNDOR
THEOL. AKAD. TANÁR.

ÁRA:
EGY ÉVRE 2 KORONA. — FÉLÉVRE
1 KORONA 20 FILLÉR.

MEGJELENIK MINDEN HÓ 15-ÉN.

MEGJELENIK MINDEN HÓ 15-ÉN.

BALASSA-GYARMAT
B.-GYARMATI KÖNYVNYOMDA RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

TARTALOM.

Krisztus szenvedése. (Ének)	Torkos László.
Beszélő könnyek	Poszvék Sándor.
Éltető, Kárlátó et Comp. (Elbeszélés) .	Baksay Sándor.
Az Isten szolgájának testámentuma .	Sz. F. I.
Rákóczi Ferencz imádsága	Kovács Sándor.
Az egyházi élet köréből	

Az igen tisztelt lelkész, vallástanár és tanító urakat bizalommal kérjük, legyenek szívesek

a „JÓ PÁSZTOR“-t

t. híveik és tanítványaik közt terjeszteni. Hét előfizető után tiszteletpéldányt adunk.

Mutatványszámokkal kívánatra készséggel szolgál a kiadóhivatal: **B.-Gyarmati Könyvnyomda Részvénytársaság.**

JÓ PÁSZTOR

KERESZTYÉN CSALÁDI LAP.

SZERKESZTI
KOVÁCS SÁNDOR
THEOL. AKAD. TANÁR.

ÁRA :
EGY ÉVRE 2 KORONA. — FÉLÉVRE
1 KORONA 20 FILLÉR.

Krisztus szenvedése.

Dallama : Jézus életemnek.

Édes Üdvözítőm,
Oh mily megrendítőn
Haf kinod reám !
Elborúl az ég is,
S ajkaidon mégis
Áldás leng csupán.
Áldod ellenségidet,
Kik keresztre feszítettek,
Könyörögsz érettek.

A mi vétkeinkért,
Álnok tetteinkért
Szenvedsz kihalást.
Világ gonoszsága
Vert a keresztfára,
Ki mennyből leszállt,
S szived mégis megbocsát,
Sőt halálod üdvösségünk,
Mégváltás minékünk.

Mit adjak, áldozzak,
Fálgul mit hozzak
Szent irgalmadért ?
Életem adhatnám,
Pataként onthatnám
Szivemből a vért,
Mindent, a min függ szivem,
Lábaidhoz lerakhafnék :
Ádósod maradnék.

Minden indulatját
Szivemnek fogadd hát
S teljes lelkemet ;
Csak te benned éljek
Ággyjek és reméljek
Örök életet ;
Oh megváltó Jézusom !
Akkor ha eljő halálom,
Üdvöm feltatálom.

Gorkos László.

Beszélő könnyek.

Elnémult a *farsangi zaj*, felváltotta a *bőjti csend*. Pohár-csengés, bűbajos zene altató dalként mámorba, édes álomba ringatta a világot. Végakkordja beleolvadt a hamvazó szerda kijózanító szavába «por vagy és porrá kell lenned!» (I. Móz. 3, 19.)

A mi evangélikus egyházunk szakítva mindazon hagyományokkal és szokásokkal, melyek az írásban vagy az ősegyház egyszerű intézményeiben nem gyökereznek, sem a hamvazás szertartásos cselekvényét nem honosította meg, sem a szoros értelemben vett bőjtölésre, ezen eredetileg zsidó vallási kötelességre nem szorít senkit.

De igenis felhívja híveit azon komoly, szent, a testi élet megújulását eszközlő, felette nehéz munkára, melyre ama szemmel látható, a testi érzékekre ható s könnyen gyakorolható hagyományos szokás külső alakjával emlékeztet. Mit mond az Úr? *Nem fertézteti meg az embert, a mi a száján megyen bé, hanem a mi ki jön a száján, az fertézteti meg az embert, — mert az embernek szívéből jönnek ki a gonosz gondolatok*. (Máté 15, 11. 18). «*S a ki akar én utánam jöni, tagadja meg magát és vegye fel az ő keresztyét és kövessen engemet!*» (Máté 16, 24.)

Egyházunk a szent bőjti időben, midőn lelki szemeink előtt lebeg a Megváltó szenvedő alakja, sürgeti a bőjtölést s a hamvazást *lelki értelemben*. Az apostoli egyház példáját követve a *magába szállást*, az önmegpróbálást, az ujjászületést hirdeti. Csak úgy válósul meg mi bennünk is a megváltás, melyet Urunk az ő kínszenvedésével is szerzett. Azért a hallelujah végakkordja, melylyel a Golgothára induló lelki királyt üdvözljük, bűnbánó énekbe olvad bele. «*Megváltónk, mi vétettünk s átokká te lettél*» — ez minden bőjti predikációnak alaphangja.

A római egyház bőjti predikátorokat küld az egyes községekbe, hogy mennydörgő szóval felrázzák mámorából az érzéki élvezke merült népet. A pokol kínjai, a menyország örömei, a szentek szószólása, az egyház bűnbocsánata vagy sújtó átka azon eszközök, melyeket bőjti hangulat keltésére használnak.

Mi az üdvörténet szent könyvét fárjuk fel a hívek előtt. Ez az a tükör, melyben lelkünk képét hamisítatlan valóságában szemléljük. Nemcsak saját énünk hű másolata tükröződik belőle. Másoké is, az üdvörténettel kapcsolatban álló oly emberek fény- vagy árnyképe, mely némán, de elég érthetőleg hirdeti: ilyen vagy te is, ilyen lehetnél te is, ilyené kell lenned neked is!

S ezek közt tán egy sem predikálja, oly hatásosan, oly megdöbbentő közvetlenséggel a bőjti igazságot, mint *Péter*. — Nem szavával, hanem tanulságos *könnyeivel*, melyek őt igaz bőjti predikátorrá avatják.

«*És kimenvén Péter, síra nagy keservesen*» (Luk. 22, 62) — ez végjelenete annak a szomorújátéknak, mely egykor ott, a főpap palotája udvarán, s azóta számtalanszor az erkölcsi világ színpadján, játszódott le.

Mély megindulással nyugtatjuk tekintetünket Péter könnybe borult szeméin. A könnyek, melyek arcán rezegnek, hűséges tolmácsai a megrendítő bukás felett érzett őszinte *bánatának*, valamint a *súlyos vádnak*, melyet a lelkiismeretben megszólaló, megvesztegethetlen bíró emel ellene.

Fejedelem, nagy fejedelem esett ma el Izrael népe közül!» (2. Sám. 3, 38.) önkéntelenül tolul ajkainkra e szó, melylyel egykor Dávid gyászba borult népe közhangulatának oly találó kifejezést adott, midőn Abner haláláról értesült.

Kétségen túl van, hogy Péter alakja kimagaslik a tanítványok sorából? Mélységes kedélyéről, benső bizalmáról, gyermeki engedelmességéről, szeretetteljes ragaszkodásáról tesz bizonyosságot, midőn ott a Genezáreth tava partján álló Mester szavára, egész éjjeli hiába való munka után, a csalódás biztos tudatában, újra kiveté a hálót s midőn a váratlan eredmény láttára, szemben az Úr isteni hatalmával, saját méltatlansága érzetében, e szóra fakad: *«eredj el én tőlem, mert én bűnös ember vagyok, Uram!»* (Luk. 5, 1--10). Készséggel csatlakozik a nagy Mesterhez, midőn ez ama biztató szóval avatja fel apostolává: *«ne félj, ennek utána embereket fogsz»*.

Lelki szeme élesebb, felfogása élénkebb, szava határozottabb, mint tanítványtársaié. Belát mestere isteni küldetésének titkaiba, miket a többi tanítványok alig sejtének. Az Úrnak erre vonatkozó kérdése a tanítványok részéről felelet nélkül marad, ha ő a lángoló szíve mélyéből fakadó s hívó lelke egész erélyét kifejező e vallást nem teszi: *«Te vagy ama Krisztus az élő Istennek fia»* (Máté 16, 16). S midőn a Mester azon szomorú tapasztalásra való utalással, hogy hivei közül sokan elpártoltak tőle, e megdöbbentő kérdéssel fordul a tizenkettőhöz: *«nemde el akartok-e ti is menni?»* ismét Simon Péter az, ki a tanítványok hűséges ragaszkodásának meleg, határozott kifejezést ad e szóban: *«Uram kihez mennénk? örök életnek beszéde vagyon nálad!»* (János 6, 66--68.)

A Jézus iránt való gyermeki *szeretet* és *ragaszkodás* tekintetében társaik közül csak *János* mérkőzhetik vele. Ez utóbbinak majdnem nőies természetéből folyik az a gyengéd, szemlélődő viszony a Mesterhez, mely többet érez, mint szól, mely erősebb a tűrésben, mint a cselekvésben, mely önmagát megtagadva saját lényét a Mester lényébe olvasztja bele. Ilyen az a János, kinek jellemképét a nevét viselő evangéliom örökítette meg. Péter szeretete ellenben lángoló, heves, majdnem szenvedélyes érzelmeinek hatalmától ragadtatva szól is, tesz is. Amazé hasonlít a tenger fenekén meredő sziklához láncolt gyöngyhez, nem látja, nem sejt a külvilág, mily kincs rejlik a mélységes örvény fenekén. Péteré hasonlít az aranyporhoz, melyet a pusztító ár zúgó hullámai iszappal együtt vetnek a partra.

Ott az a szép jelenet, midőn Jézus fellebbentve tanítványai előtt a sötét jövő fátyolát, azon szenvedésekről szól, melyek Jeruzsálemben várják. Ekkor Péter szívéből elemi erővel tör ki a szeretet hatalma s diadalmaskodva a tanítvány alázatossága felett, *«megfogván Jézust, kezdé dorgálni, mondván: kedvezz, Uram magad-*

nak, ne legyen ez neked!» (Mát. 16, 21—22.) Megérdemelte a büntetést, melylyel ezért a mester e rendreutató szóval sújtja: «*távozzál el tőlem sátán, bántásomra vagy nékem, mert nem vagy bölcs az isteni dolgokban, hanem az emberi dolgokban!*» De e kemény dorgáló szó bizonyára nem igaz szeretetének nyilatkozatára, mint inkább gyarló hitére vonatkozik, mely még nem emelkedett fel annak ismeretére, hogy a Krisztusnak csak szenvedések útján lehet dicsősége céljához érni. (Luk. 24, 26.)

É lángoló szeretet megnyilatkozásával állunk szemben abban a válságos órában is, midőn Úra Mestere az Olajfák hegyén azzal a megrendítő hírrrel lepi meg a kíséretében levő tanítványokat: «*mindnyájan ti ez éjszaka megbotránkoztok én bennem.*» A ki kétségeskednék Péter e feleletének őszinteségében: «*ha mindnyájan megbotránkoznak is te benned, én soha meg nem botránkozom*» . . . «*ha meg kell is veled halnom, meg nem tagadlak téged!*» (Máté 26, 31, 33, 35.) az nem tarthatná őt egyébnek elvetemült, aljas, megvetésre méltó, oly kétszínű jellemnek, ki Júdás méltó társaként mézes szóval palástolja szíve gonosz indulatit. Ezt feltételeznünk sem nem lehet, sem nem szabad. Az ő egész jellemével éles, kiengesztelhetlen ellentétben van a képmutatás. S miképvolna az összeegyeztethető azzal a kitüntetető figyelemmel, melyben a Mester részesíté nemcsak bukása előtt, hanem bukása után is? Péter szeretetének aranya nem ment a salaktól. Ez elhomályosítja ugyan fényét, de nem fosztja meg értékétől. Vagy midőn kardot ránt s felháborodott szíve indulatától elragadtatva, vakmerőséggel határos bátorsággal áll ellent az erőszaknak s saját testével fedve a megtámadott mestert, a zsoldosok boszújának teszi ki magát, — más-e az, mint a szeretet fellobbanó haragjának megnyilatkozása? Bizonyára egyike a legszebb jellemvonásoknak, egyike a benső, igaz szeretet legkedvesebb nyilatkozatainak, az eszélytelenység, a céltalanság hibája kíséretében is, mely az Úrnak rosszalását vonja magára. (Máté 26, 52.)

Az a *kimagasló állás*, mely társai sorában hőstünket méltán megilleti, kiváló egyéni tulajdonságainak, férfias jellemmel párosult benső vallásos lelkületének s azon ritka gyakorlati ügyességnek természetszerű kifolyása, mely a szív titkos érzelmeinek az elme mélységes gondolatainak hűséges, a közhangulatnak megfelelő kifejezést tud adni. Ő Istentől nyert tehetségeinél, természeténél fogva mintegy rendelve, hivatva van arra, hogy társai érületének tolmácsa, a tanítványok kiseded gyülekezetének szónoka legyen. A szelíd lelkű János személyiségében megtestesül a Krisztus evangélioma úgy, hogy az egyén sajátosságai egészen háttérbe szorulnak, ő azon szellemnek igaz mása, melynek isteni fensége előtt tisztelettel hajlunk meg Péterben ugyanazon szellem testesül meg, az ő életében ábrázolódik ugyanazon evangéliom hatásának képe, de *emberi* alakban. Azért van a fény mellett az árny is. A fenséges tartalom, az örökkévaló eszme, múló, gyarló alakba van öntve. Az isteni tökély napfénye mellett ott van az emberi gyarlóság foltja. S ez az, a mi hozzánk, gyarló emberekhez közelebb hozza Pétert.

Méltányló szóval emlíkszik meg *maga* a nagy *Mester Péter* e kiváló jellemvonásairól, még pedig ismételten, anélkül, hogy — amint láttuk — hibáit palástolgatná. Tanítványának fent említett határozott találó vallástételét az elismerés e meleg, kitüntető szavával viszonozza: «*Boldog vagy Simon, Jónának fia, mert a test és a vér ezeket nem jelentette néked, hanem az én mennyei Atyám. De én is mondom néked: te Péter vagy és ezen a kősziklán építem fel az én anyaszentegyházamat és a pokol kapui nem vehetnek rajta diadalmat.*» (Máté 16, 17—18). Nagyrabecsülése Péter iránt abban is jut kifejezésre, hogy hősünk a nagy vezér bizalmasai közé tartozik. A hegyre, megdicsőülésének színhelyére az Urat csak Péter, Jakob és János kíséri. (Máté 17.) A húsvéti bárány elkészítésével Pétert és Jánost bízta meg (Luk. 22, 8.). Súlyos felelősséggel, dicső joggal egybekötött megbízással tiszteli meg Pétert, mint társai képviselőjét, e szóval: «*néked adom a mennyek országának kulcsait; valakit megkötözendes e földön, a mennyekben is kötözve léssen és valamit megoldandasz e földön, a mennyekben is oldozva léssen.*» (Máté 16, 19.)

«*Kimenvén Péter, síra nagy keservesen.*» Mint a gyújtó vilám-sugár a tó hullámiban, úgy tükröződik e könnyekben az a mélységes *bánat*, melynek tüze a szívet emészti.

A kőszikla, melyet mindeddig hasztalan nyaldostak a viharzó ár hullámai, — ingadozik, szakadozva összeomlik. A jellem, mely büszkén hirdeti, hogy a halál réme sem ingatja meg hűségét, nádszálnak bizonyul, melyet a szél hajtogat. A megpróbáltatás pillanatában gyávanak bizonyul a vakmerő bátorság, tehetetlennek a képzelt nagyság, hűtelennek a fogadott s esküvel megerősített hűség, — *Péter megtagadja Mesterét.*

Könnyei azon *dicsőség*, azon *nagyság* sírjára hullanak, melynek álmába merész képzelete ringatá.

Elveszett paradicsomát siratja.

Soha férfiú nem hazudtolta meg magát úgy, mint Péter. Jellemében a fenséges erőt hirtelen felváltja a nevetségesig fokozódó gyengeség. A vihar nem rendítette meg a kőszirtet, — a szellő gyenge lehellete dönti halomra. Aki fegyvert fog Mestere védelmére, síkra szállva a vitézek ellen, — megrémülve egy szolgáló leánynak ártatlan megjegyzésétől árulójává lesz a szent ügy zászlójának, melynek hűséget fogadott!

Élesebb gúnyt képzelni sem lehet az emberi jellemnagyság csúfolására, mint amely abban a szóban nyilatkozik, mely a szikla ember ajkairól hangzik a kísértet órájában: «*nem ismertem ez embert!*» (Máté 26, 72). «*Ecce homo!*» im az ember, a nagy dicső, a hatalmas ember, az ő szájalmat ébresztő, önlealázó, önmagát megtagadó gyarlóságában!

Mіндеzt prédikálja Péter bukása, a forró könny, melylyel képzelt nagyságát siratja.

Lélektani rejtélynek látszik ez. Keressük *kulcsát!* Megtaláljuk a szív legtitkosabb redői közt.

Péterben a kiváló tehetségek, a kitünő erő tudata napról-napra

erősbül. Ő érzi magát. A külső viszonyok kedveznek neki, megerősítik abban a hiedelemben, hogy magasan áll, annyira magasan, mint egy sem társai közül. Ura méltányolja buzgalmát, társai hallgaton elismerik fölényét. A részegítő ital a földi dicsőség poharából elkábítja. Az *önző hiúság*, a beteges *becsvágy* befészkel magát szívébe, lassanként diadalmaskodik hitének, szeretetének alázatossága felett, — ez ássa meg sírját. A dicsvágy hiba, erkölcsi fogyatkozás, ha a szívben magához ragadja a hatalmat, — ez okozza annyi igazán nagy embernek vesztét.

A nagy ember bukásának oka azon *hibák* végzetes következményeiben rejlik, melyektől a különben tiszteleltre méltó nemes jellem szabadulni nem tudott. Ezt nevezi a művészet *tragikumnak*. Ez a jelenség az evangéliumi felfogás világában előttünk áll azon ember önokozta erkölcsi vereségében, kinek lelkében a hit még nem győzte meg a világot. A szívben, mely a hit megszentelő hatalma alatt még nem tisztult meg teljesen «*az ő ember, az ő balgatag-kívánságaitól,*» — a magában véve nem rosszalható becsvágy túltengés folytán oly hatalmas fejlődésnek indul a többi lelki erők rovására, hogy az egyensúly a szellemi hatalmak közt ingadozik, a lelki élet összhangja megzavarodik, mi előbb-utóbb válság, sokszor végzetes válságra vezet.

Az önző hiúság borított hályogot Péter lelki szemére. Nem lát többé tisztán. Sem a világot, sem önmagát nem ismeri igaz valóságában. Társai iránt ez teszi igazságtalanná. Azt megengedi, hogy azok hűtelenül elhagyják Urokat. Önmagát túlbecsüli. Bántja a feltevés is, hogy ő megtagadhatná mesterét. Ez elbizakodottságának s annak a vakmerőségnek oka, hogy önként keresi a veszélyt, a kísértetet, magára zúdítja a bajt, melyet — ha ismeri önmagát — elkerülhetett volna.

«*A ki azt hiszi, hogy áll, vigyázzon, hogy el ne essék!*» (Kor. 10, 12), e tanulságos szózatot hangoztatják felénk Péter beszélő könnyei.

Bánatának forró könnyei az Úr kegyelméből teljes megtisztulásának, *újja születésének* forrásává válnak. Ez engesztel ki ismét Péterrel. Ez teszi igazán nagygyá. Hibázni emberi dolog. A bölcs okul hibáján. De a keresztyén megalázódott szívvel rakja vállaira a keresztet, melyet önzezével faragott és töredelmes lélekkel fordul Istenéhez erőért, hogy a «*testet megfeszíthesse az ő indulataival és kívánságaival egybe.*» (Galat 5, 24).

Péter bukása volt az a keserű orvosság, mely lelki szervezetéből a régi kórananyag utolsó maradványát is eltávolítja.

Annak végtelen megbocsátó szeretete, kit megtagadásával oly durva módon megsértett, jön segítségére, hogy új emberré, azzá lehessen, a mivé szíve benső óhajtása szerint lenni akart.

Könnyeiben fürödnek a feltámadott Mester szeretetének sugarai, a béke szízárványa ragyog fel az újja született Péter életének egén.

Jézus háromszor ismételt kérdésére: *Simon, Jónának fia, szeretsz-e engemet ezeknél inkább?* Péter mélyen megalázódva megségeynülve, csak annyit felel: «*te tudod, hogy szeretlek téged!*»

(János 21, 15—17). A mester gyengéd szemrehányása volt a tanítvány legfájóbb, de leghatályosabb büntetése is. A tanítványnak aláztos feleletében pedig vette a Mester legbiztosabb zálogát annak, hogy tanítványa lelkében nem él többé Péter önző hiúsága, hanem a *Krisztus*. E szóval: *„Legeltesd az én juhaimat!”* (Ján. 21, 18) átadja neki bizalma jeléül a pásztori botot. S e pásztori bot lett a nagy apostol kezében Mózes pálcájává, mely a pusztá kősziklájából ezer és ezer szomjas lélek számára az üdv az élet vizét fakasztá.

Bőjt után jó húsvét. Az Úr szenvedésének éjszakája után felvirrad húsvét verőfényes napja. A bukást győzelem, a halált feltámadás váltja fel. Ezt hirdetik Péter *beszélő könnyei is*. Saját erejére támaszkodva elesett, az Úr kegyelmétől támogatva felkelt.

„Boldog ember az, a ki kísértetet szenved, mert minekutána megpróbáltatik, elveszi az élet koronáját, melyet ígért az Úr az őtet szeretőknek!” (Jakab 1, 12.)

POSZVÉK SÁNDOR.

Éltető, Kárlátó et Comp.

(Franciából.)

— Végünk van feleség! Nincs szabadulás. Itt a mérleg, most számítottam össze. Két annyi az adósság, mint a vagyon, előttünk az örvény, a csőd, a dob.

— Én azt előre láttam, tudtam, sirattam! — felelt szomorúan Kárlátóné asszony. — Gondoltam, hogy ez lesz a vége, mióta a magad dolgát hanyagolod s esztelen bizalommal szövetkeztél azzal a drágalátos Mundival. Az vitt téged minden hebehurgya vállalatba, az térített le a jó útról. Már most mi tévők legyünk? Mindenki tudja, hogy vele szövetkeztél s ezzel nem csak vagyonunk, hanem becsületünk is oda.

— Én túl nem élem, be sem várom. Határozatom szilárd. Egy pisztolylövéssel véget vetek az egésznek. Isten veled szegény asszony!

— Megállj szerencsétlen! Hát jogász gyerek vagy te, vagy épen gymnasialista az ötödik osztályban, hogy mindjárt pisztolyra gondolsz? A pisztolylyal semmit sem tészesz jóvá, csak rosszabbá. Azt hiszed, véreddel kifizeted hitelezőidet? Gyermekeidnek visszadod örökségüket? Mi lesz belőlük, ha gyáván megszököl tőlük? És mi lesz lelkedből?

Kárlátó úr lecsüggesztette könnyelmű fejét, némán, sötéten nézve maga elé. De hogy merte volna fölemelni! Miért? Mit lásson? Egy fehér arcot, melyen csendesen gördülnek alá a könnyek? Any-

nyit sem mert mondani, a mit pedig elgondolt: Ha a golyó meg nem öl, ezek a könnyek szúrnak szíven.

Végre is az asszony szólalt meg.

— Nem gondoltál a mi régi jótevőnkre, Éltető úrra?

— Dehogyan nem! — sóhajtott a férj. De micsoda orcával mennek hozzá? Hiszen mennyi ideje, hogy felé se néztem! Hányszor intett, hogy ne cimboráljak azzal a nyomorúttal Mundival! Hányszor megsegített! Azt sem tudom, mennyivel vagyok adósa! Hogy mennek most hozzá! Csuda lenne, ha ki nem vettette!

— Azért csak menj el szegény férjem! Ő oly jó és kegyes. Hány emberen segített már! Menj, valld be töredelmesen szorított helyzetünket. Mond meg, hogy ha nem segít gyalázat és kétségbeesés lesz a sorsunk. Eredj, eredj!

Kárlátó úr lelkében erős tusa támadt; szégyenkezett. Mert Mundi úrral élni világát, ez nem volt szégyen; tovább, tovább sülyedni a becstelenségben, nem szégyen. Ha más, ha az egész világ mondja hát mögött vagy szemünkbe: «Becstelen!» az nem szégyen, de megvallani: «Én becstelen, én tékozló, én tönkre ment ember vagyok» ez szégyen.

De mit volt mit tenni. Csak elindult Éltető úr háza felé, ezer kétségek közt. Hogyan könyörög neki? Hogyan fogadja? Haragos lesz. Még ki is vetteti, vagy talán be sem bocsátja.

Mindegy, rosszabb úgy sem lehet. Bejelenteti magát s már abban a pillanatban kétfelé tárul a nagy ajtó. Kárlátó barátunk reszketve közeledik, mélyen meghajtja fejét, szólni akarna, de nem tud, vagy nem mer! . . .

Éltető úr már várja. Várja pedig — óh minden irgalom — várja olyan nyájas, szeretetteljes tekintettel — mint a tékozló fiút valamikor várta az elhagyott atya.

Kárlátó úr még jobban megzavarodik. Ő nem mosolyt és biztatást, hanem haragos tekintetet, pirongatást várt. Ezzel legalább dacolhat, a ki férj; de ez a mosoly, ez — megalázza és összetöri az önérzetet.

Éltető úr kétségkívül csalódásban van; azt hiszi, hogy Kárlátó barátunk most megfizeti mind az adósságát s rá még az illő kamatot is . . .

— Uram! — hebegi — talán nem méltóztatik tudni . . .

— Tudom, mindent tudok — felel Éltető.

— Mindent? és rettegetése még nagyobb lesz. — Mindent? ismeri ön üzleti viszonyaimat?

— Tökéletesen — biztosítja Éltető, — jobban, mint ön maga.

— Ah, uram! szégyenlem, de mégis jól esik tudnom, legalább fel vagyok mentve, szomorú és szégyenletes helyzetem elmondása alól. Én egy semmivé lett ember vagyok. Nincs menekvésem, nincs szabadulásom, ha ön elutasít. Ön mindig jóakaróm volt, tanácsolt, hitelezett. Fájdalom, mindazt a mit az ön jósága adott, eltékozoltam, elbuktam. Nem fizethetek. Gyáva voltam, bolond voltam, a szédelő Mundival szövetkeztem. Már véget akartam vetni életemnek és nyomoromnak, midőn feleségem azt tanácsolta: Keresd fel Éltető urat. Most itt vagyok.

— Szegény barátom! vigasztalta Éltető — mint sajnálom önt!

De az ön hitvese egy bölc s asszony, máskor is szót fogadjon neki. Hogy juthatott eszébe csak egy pillanatra is az öngyilkosság? Hát adtam én önnek valaha okot arra, hogy bennem kétkedjék? Voltam én önnek ellensége valaha?

— De uram! nem mertem hinni, hogy az ön barátsága ilyen határtalan hozzám, ki csak pénzt kérni jártam önhöz, jó tanácsait pedig itt hagytam. Hogyan hihettem, hogy ilyen állású úr méltóztatik megemlékezni ily mélyen sülyedt emberről?

— Hát azt hiszi ön, hogy én csak akkor szeretem barátimat, ha nincsenek rám szorúlva? De hagyjuk ezt! Lássuk, mint lehetne önön segíteni. Itt van — és egy kész okmányt von elő szekrényéből — kész ön aláírni ezt?

Kárlátó uram semmit sem értett az egészből. Talán új kölcsönt kap, de egyszersmind az új kölcsönnel együtt régi váltóit is kikell cserélni, tán épen busás kamattal. De nem. Éltető úr egyetlen a világon s nem tesz úgy miut mások. Nem azért menti ki az embert a vízből, hogy újra belefojtsa. Bízom benne, aláírom, a mit akar. Úgy is elvolnék veszve: mit kockáztatok ezzel? Rábízom magam, ő megment.

— Kérem a tollat, aláírom.

— Olvassa elébb! — mondá Éltető úr, átnyújtva az okmányt!

Kárlátó olvassa:

«Alólírottak, névszerint Éltető N. és Kárlátó Ádám közös meg-
egyezésből mai, 1900. év március 5-ik napján kereskedést nyitnak.»

A kereskedés cégje lesz: «Éltető, Kárlátó és Társai». «Éltető» kezességet vállal a Kárlátó házáért, rendezi annak ügyleteit a hitelezőkkel és a két ház jelen szerződés napjától kezdve egygyé lesz.

Másfelől alólírott másik szerződő fél Kárlátó A. kötelezi magát, hogy a Mundi házzal való minden eddigi összeköttetéseit feloldja s mától fogva idejét és tehetségét az «Éltető, Kárlátó és Társai» ház közös érdekeinek szenteli.

Következnek az aláírások.

Először Éltető úr írta alá, azután nyájasan nyújtotta a tollat Kárlátónak.

— De uram! — kiált csaknem megrémülve Kárlátó, — ön félreért engem. Nekem nincs semmim. Nem hogy az alaphoz járulhatnék, de adósságomat sem fizethetem. Aztán becsületem sem szep-lőtelen. Nem fél, hogy ilyen üzlettárs homályt vet az ön nevére?

— Kedves Kárlátó! Ön ért engem félre, nem én önt. Nekem van annyi tőkém, hogy az önére nincs szükség. Az ön hírneve nem árt az enyimnek, de az enyim használhat az önének. Tehát semmi ellenvetés, semmi aggodás, kedves üzlettárs, írjon alá.

Kárlátó örömtől és hálától reszkető kezekkel írta alá a szerző-dést. — Már most — mondá Éltető ez a szerződés fennáll közöttünk életre-halálra. Remélem, nem fogja megvetni többé tanácsomat, s ön teljes erejéből velem együtt munkálkodni fog a ház megszilárdításán

Kárlátó — mintha fojtogatták volna, — egy szót sem bírt szólani, csak az írást szorongatta szívéhez, végre néhány szót rebegeve, távozott.

Fölösleges tovább mondani. Feltétlen odaadása az üzlet ügyei-ben, naponkénti érintkezése Éltető úrral, ennek bölcs tanácsai — és mondjuk ki — az a természetes önérzet, melyet szívében egy ilyen üzlettárral való egyesség tudata táplált — lassanként magasabbra, mind magasabbra, végre oly magasra emelték Kárlátó barátunkat, hogy bizony nem érdemelte.

— Látod — mondogatta azután a feleség igen gyakran, — jó néha az asszony szavára hallgatni. Hol volnánk most, ha Éltető úrhoz el nem mentél volna akkor?

* * *

Talán egyik-másik figyelmes olvasó már eddig is megértette, hogy amit én itt elbeszéltem, nem igaz történet. Pedig mégis a leg-igazabb minden történetek között — példabeszéd alakjában. Egészen mindennapi történet. Mundi úr a világ, Kárlátó úr az ember. Én, a ki ezt írom, s te, aki ezt olvasod, Kárlátó Ádámok vagyunk. Ha megcsináljuk számadásunkat, ha látjuk, hogy a Mundi úrral folyta-tott üzletünk eredménye semmi nyereség és teméntelen adósság, két-ségbe kellene esnünk, ha csak olyan jótállót és kezeset nem találunk, a ki megfizeti adósságunkat, a ki társaságába fölvesz, tanácsol, ve-zérel, lelkesít. A kinek érdeme a mi érdemetlenségünket, hitele ami koldúsbotunkat elfedezi, kiegyenlíti a nagy bíró előtt.

Borúlj arcra e nagy név előtt!

BAKSAY SÁNDOR.

Az Isten szolgájának testámentuma.

Rendeld el a te házadat, mert meg kell halnod. (És. 38. 1. v.) Istennek hála, én készen vagyok. Az én testámentumom is elkészült. Én Atyám, ki a mennyekbe vagy és engemet teremtetél, néked ajánlom az én lelkemet. Te adtad nékem s én ismét visszaadom néked. A te kezeid őrzik azt legjobban, leghűségesebben. Együtt imádkozom az én Idvezítőmmel: *Atyám, a te kezeidbe ajánlom az én lelkemet.* (Máté 27. 46. v.) Én atyámfia, Jézus, ki engemet megváltottál, néked hagyom az én bűneimet. Oh vedd magadra azokat Istennek Báránya, ki elveszed e világnak bűneit és vesd a te sebidnek mélységes tengerébe, hogy róluk soha többé emlékezet ne legyen. Én szívemnek vigasztalója, Szent Lélek Isten, ki engemet oly gyakorta megnyugosztaltál s élesztetted a te mennyei hivesítéssel, néked ajánlom életemnek utolsó szempillantását. Midőn többet nem szólhatok, légy szószólóm az Istennél és esedezzél értem; midőn többet nem hallhatok, szállj bé az én szívembe s enyhíts meg vigasztalásoddal; midőn többet nem látthatok, világosítsd meg az én szívemet, hogy el ne aludjam a halálban. Ti angyalok, kik kezetekben viseltetek, titek legyen az én könnyhullatásom, mely az én számtalan sok vétkem miatt omlik alá szememből. Vele hivesítsétek és újítsátok magatokat. Tudom én, hogy ti akkor örültök, a mikor én sírok és öröm van a mennyben a bűnösnek tiszta töredelmén. Ördög, akarod-e, hogy valami néked is jusson? Néked hagyom minden jó cselekedetemet, a mi nem tiszta szívből származott. Menj dolgodra velök! Föld, te az én anyám vagy, ki Isten ereje által anyyi esztendőktől fogva tápláltál, néked hagyom esendő testemet. Mit tehetek róla, hogy az anya gyermekének koporsója léssen. *Meztelenül jöttem az én anyámnak méhéből és ismét meztelenül térek oda.* (Ján. 1, 21). Pompa, földi fény ne ékesítse az én eldőlt sátoromat. Feleségem téged az *özvegyek bírájára* bízlak, az ő hűségét hagyom néked. Ha e földön igazságot nem találsz, folyamodjál hozzá s igazságot szolgáltat néked. A szükségben táplál, a szorongatásban oltalmaz, a szomorúságban vigasztal. Egyedül benne bízzál, csak reá támaszkodjál. Az özvegy könnyei felkiáltanak az ellen, aki fakasztotta. Édes gyermekeim, én tinéktek jobb atyát választok, hogy nem én voltam, azt *a ki mindazoknak igaz atyja, valakik a mennyben és a földön magatoknak hivattatnak.* (Éfész. 3, 15). A ki minden árváknak atyja, ti néktek is atyátok lesz. A ki a hollófiakra gondot visel, titeket sem hágy gondviselés nélkül. *Ti pedig fiaim, hallgassatok a ti atyátokhoz, szolgáljatok az Úrnak igazságban és erősen ő hozzá ragaszkodjatok. Cselekedjétek azt, a mit ő parancsolt, hogy az Istent mindenkor féljétek és teljes szívből ő benne bízzatok.* (Tób. 14, 10–11 v.) Úgy néktek jó dolgok lesz a földön. Barátim s jóakaróim, én ti néktek a kegyelmes Istent hagyom, az a legjobb akaró. Ne hagyjátok el az Istent s ő sem hágy el titeket. Én juhaim és hallgatóim, szüntelen emlékezetben lesztek nálam a mennyekben is. Ti se feledkezzetek el rólam és az enyémekről. Szegények, ti néktek adom a gazdag Is-

tent és az áhítatos *Mi Atyánkot*. Másom nincsen, a mit adhatnék. Hol marad hát az én gazdagságom? Se aranyom, se ezüstöm s gyálázat is volna, ha effélével bírnék. A mit az Isten szolgája gyűjt, az a szegényeké legyen. Én tinétek kincset gyűjtöttem a mennyben a mit a kegyelmes Isten ki fog osztani közöttetek annak idejében. Ez az én utolsó akaratom. Immár örömmel húnyom bé szemeimet, valamikor az én Istenemnek tetszik. Ha szólít, megyek.

Sz. F. J.

Rákóczi Ferenc imádsága.

Győzhetetlen én kőszálam,
Védelmzőm és kőváram,
A keresztfán drága áron
Oltalmamat tőled várom.

Reád bízam ez ügyemet,
Én Jézusom én lelkemet,
Megepedett bús szívemet
Én szegény árva fejemet.

Sebeidnek nagy voltáért,
Engedj kedves áldozatért,
Drága szép piros véredért,
Kit kiöntél ez világot.

Irgalmazz meg én lelkemnek,
Ki vagy ura menynek, földnek,
Könyörgők csak felségednek,
Mint kegyes Idvezítőmnek.

Irigyemet zabolázd meg,
Szándékában tartóztasd meg,
Szegény fejem koronázd meg,
Mennyen, földön boldogítsd meg.

Ím elmegyek országomból,
Drága kedves jó hazámból
Eddig való hajlékomból,
Költözöm kell jószágomból.

Életemet ostromolják,
Feszítsd! feszítsd! azt kiáltják,
Mind gyilkosom azt kívánják
És véretem szomjúhozzák.

Mutass Jézus kies földet,
Lakásomra adj jó helyet.
Ez életben csendességet
Jövendőben idvességet!

Ezerhétszáztizenegyét írtak ez Úr születése után. Szomorú emlékü egy esztendeje ez a magyarnak, az utolsó fejedelem, nagy Rákóczi Ferencz ekkor bujdosott ki az országból, a melyért fogságot, száműzetést, harci viszontagságot szenvedett. A tárogató, mely előbb csatára hívta a magyart «Istenért, hazáért, szabadságért», csupán veszteségek, hervadt remények fölött kesergett. Aki hangját hallotta, majd a szíve szakadt bele. Azt jelentette a bús tárogató szava: nincs már magyar szabadság, védői hazátlanul bujdosnak idegen földeken.

Bizony, a tárogató igazat szól. Az utolsó magyar sereg a majtényi síkon letette a fegyvert; a dicső fejedelem, a ki nyolc év-nél tovább harcolt szerette hazájáért, idegen ég alatt járt már akkor, siratta elbukott nemzetét s a nemzet titokban búsult bujdosó vezére után. Húségért üldözés lett a jutalom, hazaszeretetét hálátlanság

viszonozta. A kinek hazájáé volt szíve minden dobbanása, arra hazá-
áruló nevet kent az országgyűlés. A vitéz fejedelem idegen földön
halt meg, idegen földben aluszsza síri álmát, anyjával a száműzött
nagy Zrínyi Ilonával egy koporsóban.

De ilyenek vagyunk mi. Nagyjainkat nem becsüljük meg. Éle-
tet, vért áldoznak értünk s mi a hálátlanság hamuját szórjuk
fejükre és még sírjukra is; a ki csak jót tett velünk, mind érezte
ennek a nemzetnek hálátlanságát. Ezt a nemzeti bűnt nem csak
Radostó neve bélyegzi meg, Nikomédia és Turin miatt szintén van
pirúlni valónk.

Rákóczi nevét és emlékét országgyűlési határozattal a nép
szívéből azért kitörölni nem lehet. Ha vezértársai, a kik asztalánál
éltek, elfeledték is, az isten-adta szegény nép nemzedékről nemzedékre
szállatta nevét. Dalok szóltak róla, magasztalták vitézségét, csodás
hazaszeretetét; lerombolt váraihoz éjnek éjszakáján el-elzarándokoltak
a hazafiak s a távol élőt a diadalmas hadverőt visszaóhajtották. Egyes
helyeket nevéről neveztek el Rákóczi révének, Rákóczi hegyének.
Győrvármegyében Kis-Barát és Csanakhegy határán ma is él két
hatalmas, egy gyökérről nőtt szilfa, a két sudár-iker mérföldekre el-
látszik a hegyoromról, mintha a hajdankor nagyságát hirdetné a mi
korunk kicsinységével, silányságával szemben. Rákóczi fájának hívja
a nép és azt beszéli róla, hogy a nagy fejedelem a koronczói vesztett
csata után hozzá kötötte paripáját. Körül-belül kétszáz esztendős már,
Hány fergeteg, zivatar vonúlt át fölötte! villám is meghasogatta, de
azért minden tavasszal újra kizöldül, örök ifjúság a sorsa; el nem
száradhat, míg Rákóczi emléke el a magyarság szívében.

A nép ajkán maradt fenn a *Győzhetetlen én köszálam* kez-
detű szép ének, a mit Rákóczi Ferencz imádsága révén ismer az
utókor. Mintha a haza határáról, talán a munkácsi bátyafokról
visszanéző fejedelem utolsó sóhaját hallanók benne. Észébe jut min-
den, amit a hazában átélt, küzdelmei, reményei, vereségei és csaló-
dásai; észébe jut a hálátlanság, mely önzéssel vádolta, szennyes
rágalommal üldözte. Észébe jut a sok jóbarát, a ki körülötte rajzott,
míg győzelem járt nyomában s nyom nélkül elrebbent mellőle, a
mikor hadiszerecséje nyugovóra szállt. Gyűlölő irigyek átka kíséri
útjára, vérre szomjúhozna, földi javai után esenkednek. Észébe jut,
a Golgothán kiszenvedett Megváltó, a kiéhez hasonló az ő sorsa is;
szenvednie kell és megbocsátania. Ennek a keresztnek hordozását
kívánja tőle a menynek földnek Istene. Nincs más menedéke, csak
az egy erős Mindenható.

Győzhetetlen én köszálam,
Védelmzőm és kővárom,
A keresztfán drága áron
Oltalmamat tőled várom.

A Megváltó sebeiben, kedves áldozatában, «e világért kiöntött
drága szép piros vérében» bizakodik. Kéri, hogy irigyeit zabolázza
meg, mert szüntelenül hangzik fülébe gyilkosainak feszítsd meg
kiáltása.

Reád bízom ez ügyemet,
 Én Jézusom én lelkemet,
 Megepedett bús szívemet,
 Én szegény árva fejemet.

Irgalmasságra szomjúhozik lelke. A világ eltávozik tőle, elhagyja, kegyes Idvezítőjéhez menekül, a kinél egyedül találhat oltalmat. Hajlékát, jószágait, drága kedves jó hazáját nem fogja látni többé. Mint fáradt vándor nyugodalmat s lelkének idvességet óhajt csupán.

Ez a szép ének híven rajzolja a nagy fejedelem jellemét. Vallásos volt életének minden idejében. Ha diadalmas napok jártak, Istennek tulajdonította a sikert; midőn szerencsétlenség érte, nyugovással viselte az Úr kezének dorgáló ostorát. Hatalmas ember volt, egész ország uralta, seregek engedelmeskedtek szavának és a nagy uraság oda lett, nem maradt belőle, csak a pusztá emlék. Hatalmasnak, gyengének, gazdagnak, szegénynek sorsa egyiránt az Úr kezében van. Tetszése szerint magasztal és aláz mindenkit, nyugodjunk meg atyai végzésén és csókoljuk a feddő kezet, mely idvességünket munkálja. Jó napokban, rossz napokban egyiránt keressük Istent, mert ő közel vagyon azokhoz, akik benne bíznak és el nem távozik a könyörgőnek beszédétől.

KOVÁCS SÁNDOR.

Az egyházi élet köréből.

A Jó Pásztor jelen száma megindulása óta már a hatodik. Pályafutásával igazolja, hogy kitűzött céljához hű maradt. Előkelő dolgozótársak szép serege munkálkodik a tartalom gazdagításán. Bizalommal s elért sikereinkre hivatkozva kérjük lapunk barátait, hogy ismerőseik, híveik körében a Jó Pásztort terjeszteni szíveskedjenek.

A kik félévre rendelték meg a lapot, azoknak előfizetése e számmal lejárt. Kérjük, szíveskedjenek a megrendelést megújítani. A ki félévre (1900. szeptemberig) rendeli meg, egy korona husz fillért, a ki 1900. év végéig akarja járattatni, egy korona hetven fillért küldjön postautalványon a kiadóhivatalnak. (Balassa-Gyarmat, Könyvnyomda Részvénytársaság.) A lapot egy évre is meglehet rendelni két koronáért. A *Jó Pásztor* a legolcsóbb keresztyén újság, a szegény keze munkájából élő napszámos ember is könnyen összerakosgat annyit, a mennyi a lap megrendelésére elég. A kiadóhivatal szívesen küldi a lapot azoknak is, a kik előre fizetni nem tudnak, de írásban kötelezik magukat, hogy a lap árát 1900. évi október hó 1-ig megküldik. Gyűjtőknek 7 előfizető után tiszteletpéldány jár.

Nemzeti ünnep. 1900. márcz. 15-én ünnepli nemzetünk újjászületésének s dicsőséges szabadságharcának emléknapját. E napon gondoljunk kegyelettel és hálával azokra, a kik Isten jóvoltából e nagy korszakban nemzetünknek útmutatói voltak s mindenek előtt adjunk forró hálát az Úrnak, a ki népét ezer viszontagságon és megpróbáltatáson át céljához vezérelte.

Luther hitvallása dr. Masznyik Endre fordításában megjelent s a fordítónál Pozsonyban, (Theol. akadémia) egy korona husz fillérért kapható.

A Magyar Prot. Irodalmi Társaság f. évi február hó 17-én Budapesten választmányi ülést tartott Gyurácz Ferencz és Hegedüs Sándor elnöklésével. A gyűlés megvizsgálta a számadásokat s nagyjában megállapította a jövő esztendő munkatervét. Örvendetes hírképen jelentjük, hogy Kálvin János világhírű munkájának az Instituto-nak fordítása elkészült s nemsokára szél-tire olvashatják híveink a hazában. Nagy alapvető munka ez, a melyet bátor szerzője I. Ferencz francia királynak ajánlott, a ki a reformáció híveit üldözte. Határozottság és erő jellemzi e művet, s fordító Nagy Károly és Bartók György a reformátort hozzá méltó nyelven szólaltatják meg magyarul. A Társaság ez értékes munkát néh. Szász Domokos erdélyi ev. ref. püspök alapítványából bocsátja közre. A *Koszorú* néven ismert népies iratkák kiadását tovább folytatják. A gyűlés Szóts Farkas titkár előterjesztésére megállapította a nyári pozsonyi nagygyűlés tárgysorát és rendjét.

Halottaink. Az életnek és halálnak szabad ura ismét több érdemes munkást szólított magához szöllejéből. *Kubányi Lajos*, alsó-esztergályi ev. lelkész, *Bartholomeidesz János*, nyiregyházi érd. esperes-lelkész, *Róth József* ev. lelkész, *Kovács Antal*, terehegyi ref. lelkész s érd. esperes, *Tóth Dániel* pápai ref. theol. tanár távozott közülünk munkás élet után. Emlékük legyen áldott s munkájukat folytassák a földön Isten jóvoltából méltó utódok.

Az Evang. Theologusok Otthona javára 1900. évi február 10-től márczius 10-ig a következő adományok folytak be: a) Alapítványok: Kéler Napoleon, Budapest 80 frt. (Kiegészítésül). Galántai takarékpénztár 25 frt. Magyar Országos Központi Takarékpénztár Budapest 50 frt. Pozsonyi I. Takarékpénztár (II. részlet) 25 frt. Dr. Kéler Zoltán Budapest (Kiegészítésül) 10 frt. b) Évi járulékok: Engisch Frigyes lelkész Szeghegy 10 frt. Franzfeldi egyház 10 frt. Schulpe Alfonz Pozsony, 5 frt. c) Kegyes adományok: Tokaji ev. egyház offertoriuma 1 frt 81 kr. Hetvényi Lajos Sopron 1 frt. Pozsonyi II. ker. Takarékpénztár 10 frt. Pozsonyi Iparbank 10 frt. «Ismeretlen», Pozsony 1 frt. «Colleg. libatio» 2 frt 50 kr. «Egy toast ára» 1 frt 10 kr. Altdörfer Viktor Sopron 1 frt. Összesen 243 frt 41 kr. A kegyes adakozóknak hálás köszönet! A szép célú intézményt újlag melegen ajánljuk a hitrokonok szeretetébe. Pozsony, 1900. márczius 10. Dr. Masznyik Endre, theol. akad. igazgató, Kovács Sándor a Theol. Otthon felügyelője.

A Komáromi ev. egyház lelkésze felkért a következő sorok közlésére:

Nyílt levél az „Evang Egyházi Szemle“ t. szerkesztőjéhez. Az Evang. Egyházi Szemle f. évi 1-ső számában szíves volt megemlékezni a révkomáromi egyházzól s a templomszentelés alkalmával tartott közgyűlés azon tettét, hogy a pozsonyi egyet. theol. akadémia lelkes tanárai tb. presbytereivé választotta, *valóságos komédiának* bélyegezte. Úgy látszik, az az elfogultság, az az ellenséges indulat, a melylyel ez a magyar nyelven megjelenő, magát evang. lapnak nevező folyóirat, magyar ajkú egyházaink minden élet nyilvánulása iránt viseltetik — az illető cikkíró ítélkezési képességét is teljesen megzavarta, mert másképp lehetetlen, hogy *komédiának* nevezzen egy *komoly egyházi közgyűlés* olyan tényét, mely a milyen jogos, ép olyan természetes és küzdő, kicsi egyházunk életében. A pozsonyi «főoltár» ama papjai bizonyára híven szolgálják evangéliumi egyházunk szent ügyét, hívebben, mint némely más oltárnak hivatásos papja, a ki vélt csalatkozhatatlansága mezében annyira megfélekedzik Üdvözítőnknek Máté VII. 3—5. verseiben foglalt komoly intelméről. A «főoltár» ama papjai szoros kötelességeik mellett, nem elégedve meg a theol. tudományok szakszerű művelésével, a gyakorlati egyházi életet is figyelemmel kísérik s a hol szükségét látják, időt, fáradságot nem kímélve, anyagi áldozatoktól vissza nem riadva, kiszállanak ifjúságukkal, hogy segítségére legyenek a küzdőknek. Ezt tették több helyen, ezt tették Komáromban is, nem várva hálát, elismerést, de igenis gúnyt, gáncsot és megtámadást nyerve azok részéről, a kik evangéliumi szentegyházunk érdekeinek igaz őreiként akarnak szerepelni. Nem úgy t. Szemle, mi tudjuk, minő oroszlán-része van a «főoltár» ama papjainak roskadozó templomunk újjáépítésében, harangjaink megszerzésében, az egyházi összetartozandóság és az evangélikus öntudat megerősítésében itt Komáromban, magyar Sionunk ezen annyira ostromolt őrálló helyén. Gyülekezetünk csak köszönetének akart kifejezést adni, mikor *ősi gyakorlatához* híven a *távolban élő* ezen lelkes barátait, *tiszteletbeli* presbytereivé megválasztotta s csak a köztünk fenálló köteléke pecsételte meg az az *eskü*, melyet ugyancsak a helyi szokás, — de meg minden valamire való testület gyakorlatához is híven, kivett ő tőlük. Ezek után igen kérem a t. szerkesztőséget, hogy ha már nem segít, legalább ne ártson ügyünknek s a szolgatársak tetteinek megítélésében tartsa szeme előtt Üdvözítőnknek fentebb idézett komoly intelmét.

Rév-Komáromban, 1900. évi március hó 5-én.

JÁNOSY LAJOS, lelkész.

*Az evang. theologusok otthona kiadásában
most jelent meg*

a „Protestáns Esték“

II. füzete.

TARTALOM:

<i>A monotheismus a görögök- nél és izraelieknél . . .</i>	<i>Pukánszky Bélától.</i>
<i>A fejedelemasszony udvara</i>	<i>ovács Sándortól.</i>
<i>A női kéz . . . . .</i>	<i>Hegedűs Sándortól.</i>
<i>Sokrates . . . . .</i>	<i>Stromp Lászlótól.</i>
<i>Versek . . . . .</i>	<i>Szabolcska Mihálytól.</i>
<i>A provençei troubadourok .</i>	<i>Albert Józseftől.</i>
<i>Jean Paul a leánynevelésről</i>	<i>Dr. Masznyik Endrétől.</i>
<i>Az evangelium Japánban .</i>	<i>Pröhle Vilmostól.</i>
<i>A munkáskérdés és a soci- alis reformok . . . . .</i>	<i>Schulpe Györgytől.</i>
<i>Költözés más világba . . .</i>	<i>Stromp Lászlótól.</i>
<i>Carlyle Tamás. . . . .</i>	<i>Jónás Jánostól.</i>
<i>A halotthamvasztás keresz- tyén álláspontjáról . . . .</i>	<i>Dr. Masznyik Endrétől.</i>

*A vaskos 20 nyomtatott íves mű ára 1 frt, díszes an-
golvászon kötésben 1 frt 50 kr.*

*A megrendelések a Balassa-Gyarmati Könyv-
nyomda Részvénytársasághoz vagy Kovács Sán-
dor theol. tanár úrhoz Pozsonyba intézendők*

Legalkalmasabb konfirmációi ajándék

KOVÁCS SÁNDOR

IMAKÖNYVE

az evangéliom népe számára.

Az egyházi irodalomban egyedül áll tartalmával, díszes kiállításával és olcsóságával.

A protestáns imádságok gyöngyeinek gyűjteménye. Az egyházi lapok szerint igazi hézagpótló mű, a minék egy prot. családból sem volna szabad . . . . . hiányoznia. . . . .

A B.-Gyarmati Könyvnyomda Részvénytársaságnál

s minden könyvtárban kapható.

Csinos keménykötésben . . . . . 1 k. 60 fill

Díszes angolvászon kötésben, arany metszettel, finom minster papíron, csattal 5 k. — fill

Elefántcsont utánzat, vagy díszes bőrkötésben arany metszettel pergament papíron díszes csattal . . . . . 8 k. — fill

Lelkész vagy tanító uraknak két havi lezárolásra bizományba is ad imádságos könyveket

a B.-Gyarmati Könyvnyomda
Részvénytársaság.